

ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

1.1 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1. Τι ονομάζεται ομοιόσταση
2. Τι ρυθμίζουν οι ομοιοστατικοί μηχανισμοί στον ανθρώπινο οργανισμό;
3. Πώς επιτυγχάνεται η θερμορύθμιση στον ανθρώπινο οργανισμό;
4. Τι μπορεί να προκαλέσει κάθε διαταραχή της ομοιόστασης; Πού οφείλονται τέτοιες διαταραχές;
5. Τι ακολουθεί τη διαταραχή της ομοιόστασης;

1.2 ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

1. Τι είναι οι μικροοργανισμοί (ή μικρόβια);
2. Ποιοι μικροοργανισμοί ονομάζονται παράσιτα; Τα νιτροποιητικά βακτήρια ανήκουν σε αυτά;
3. Τι ονομάζεται ξενιστής;
4. Ποιοι οργανισμοί ονομάζονται παθογόνοι;
5. Όλοι οι μικροοργανισμοί είναι βλαβεροί για τον άνθρωπο; Να αναφέρετε παραδείγματα που στηρίζουν την απάντησή σας.
6. Ποιοι μικροοργανισμοί ονομάζονται δυνητικά παθογόνοι;
7. Ποιες είναι οι κατηγορίες των παθογόνων μικροοργανισμών;
8. Σε ποια κατηγορία μικροοργανισμών ανήκουν τα πρωτόζωα;
9. Πώς αναπαράγονται τα πρωτόζωα;
10. Πώς κινούνται τα πρωτόζωα;
11. Ποια (5) παθογόνα πρωτόζωα γνωρίζετε και ποιες ασθένειες προκαλούν;
12. Σε ποια κατηγορία μικροοργανισμών ανήκουν οι μύκητες;
13. Τι είναι οι υφές;
14. Πού ζουν οι μύκητες;
15. Πώς αναπαράγονται οι μύκητες;
16. Τι είναι το εκβλάστημα;
17. Πώς ονομάζονται οι ασθένειες που προκαλούνται από μύκητες;
18. Να αναφέρετε 2 παραδείγματα παθογόνων μυκήτων και τις ασθένειες που προκαλούν.
19. Σε ποια κατηγορία μικροοργανισμών ανήκουν τα βακτήρια;
20. Τι είναι οι αποικίες των βακτηρίων;
21. Ποιο είναι το σχήμα των βακτηρίων;
22. Τι είδους γενετικό υλικό έχουν τα βακτήρια;
23. Τι είναι το πυρηνοειδές;

24. Ποιες κυτταρικές δομές απαντούν σε όλα τα βακτήρια και ποιες σε ορισμένα από αυτά;
25. Πώς αναπαράγονται τα βακτήρια;
26. Τι είναι τα ενδοσπόρια;
27. Να αναφέρετε 4 ασθένειες που οφείλονται σε παθογόνα βακτήρια.
28. Να αναφέρετε 4 ιώσεις.
29. Γιατί οι ιοί άργησαν να ανακαλυφθούν;
30. Ποιο είναι το μέγεθος των ιών;
31. Με τι είδους μικροσκόπιο μπορούν να παρατηρηθούν οι ιοί;
32. Τι είδους είναι το γενετικό υλικό των ιών;
33. Να αναφέρετε δομές ή μόρια που υπάρχουν σε όλους τους ιούς.
34. Να αναφέρετε δομές ή μόρια που υπάρχουν σε ορισμένους ιούς.
35. Γιατί οι ιοί ονομάζονται υποχρεωτικά ενδοκυτταρικά παράσιτα;
36. Με ποια κριτήρια γίνεται η διάκριση των ιών; Να αναφέρετε σχετικά παραδείγματα.
37. Τι ονομάζεται μόλυνση, λοίμωξη, λοιμώδη νοσήματα;
38. Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να ικανοποιεί μια ασθένεια για να θεωρηθεί λοιμώδης;
39. Να αναφέρετε τα κριτήρια του Κοχ.
40. Τι είναι οι τοξίνες και σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται; Τι προκαλεί καθεμία από αυτές;
41. Πώς μεταδίδονται οι παθογόνοι μικροοργανισμοί στον άνθρωπο;
42. Πώς εισέρχονται οι παθογόνοι μικροοργανισμοί στον οργανισμό;
43. Τι προϋποθέτουν η πρόληψη των μολύνσεων από παθογόνους μικροοργανισμούς και η αντιμετώπιση των λοιμώξεων;
44. Ποιοι κανόνες προσωπικής και δημόσιας υγιεινής αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για την αποφυγή μετάδοσης ασθενειών που οφείλονται σε παθογόνους μικροοργανισμούς.
45. Τι είναι τα αντιβιοτικά και ποιοι τα παράγουν;
46. Ποιο είναι το πρώτο αντιβιοτικό;
47. Ποιος είναι ο τρόπος δράσης των αντιβιοτικών;
48. Γιατί τα αντιβιοτικά δεν είναι αποτελεσματικά έναντι των ιών;
49. Ποιο είναι το αποτέλεσμα της αλόγιστης χρήσης των αντιβιοτικών;
50. Ποια νοσήματα ονομάζονται σεξουαλικά μεταδιδόμενα;
51. Τι προκαλούν τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα;
52. Πώς μεταδίδονται τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα;
53. Ποια είναι τα πιο συνηθισμένα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα;

1.3 ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΑΜΥΝΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΝΟΣΙΑΣ

1. Από τι εξαρτάται και τι προϋποθέτει η επιβίωση του ανθρώπινου οργανισμού;
2. Πώς διακρίνονται οι αμυντικοί μηχανισμοί του ανθρώπου;
3. Ποιος είναι ο βασικότερος παράγοντας οργάνωσης της άμυνας του ανθρώπινου οργανισμού;
4. Πώς προκύπτουν όλα τα κύτταρα που συμμετέχουν στους μηχανισμούς άμυνας του οργανισμού μας;
5. Ποιο είναι το βασικό χαρακτηριστικό της μη ειδικής άμυνας;
6. Τι είδους μηχανισμούς περιλαμβάνει η μη ειδική άμυνα;

7. Πώς μπορεί να γίνει η είσοδος των μικροβίων στο ανθρώπινο σώμα;
8. Με ποιους τρόπους το δέρμα εμποδίζει αποτελεσματικά την είσοδο των μικροβίων στον οργανισμό;
9. Με ποιους τρόπους οι βλεννογόνοι εμποδίζουν αποτελεσματικά την είσοδο των μικροβίων στον οργανισμό;
10. Ποιοι μηχανισμοί αντιμετωπίζουν τους μικροοργανισμούς μετά την είσοδό τους στον ανθρώπινο οργανισμό;
11. Σε ποια κύτταρα ανήκουν τα φαγοκύτταρα;
12. Ποιες είναι οι κατηγορίες των φαγοκυττάρων;
13. Ποιος είναι ο ρόλος των φαγοκυττάρων;
14. Πού είναι εγκατεστημένα τα μακροφάγα και ποιος είναι ο ρόλος τους;
15. Με ποια συμπτώματα εκδηλώνεται η φλεγμονώδης αντίδραση (ή φλεγμονή);
16. Που οφείλεται ο πόνος, το κοκκίνισμα και το οίδημα στη φλεγμονή;
17. Τι είναι το ινώδες και ποιος ο ρόλος του;
18. Πώς συμβάλλει το πλάσμα, το οποίο προκαλεί το οίδημα, στην αντιμετώπιση του τραύματος;
19. Ποιες χημικές ουσίες υπάρχουν στην περιοχή της φλεγμονής και ποιος ο ρόλος τους;
20. Τι είναι το πύον και από τι αποτελείται;
21. Τι είναι ο πυρετός;
22. Ποιος είναι ο ρόλος του πυρετού;
23. Ποιες ουσίες γνωρίζετε με αντιμικροβιακή δράση;
24. Τι είναι οι ιντερφερόνες και ποιος ο ρόλος τους;
25. Τι είναι το συμπλήρωμα και ποιος ο ρόλος τους;
26. Τι είναι η προπερδίνη και ποιος ο ρόλος της;
27. Τι είναι η ανοσία;
28. Τι ονομάζεται αντιγόνο;
29. Ποιες κατηγορίες αντιγόνων γνωρίζετε;
30. Ποια χαρακτηριστικά διαθέτουν οι μηχανισμοί ειδικής άμυνας που τους κάνουν να ξεχωρίζουν από τους μηχανισμούς μη ειδικής άμυνας;
31. Ποια είναι τα πρωτογενή και ποια τα δευτερογενή λεμφικά όργανα;
32. Ποια κύτταρα απαρτίζουν κυρίως το ανοσοβιολογικό σύστημα και σε ποια κύτταρα ανήκουν;
33. Ποιες είναι οι κατηγορίες των λεμφοκυττάρων;
34. Πού διαφοροποιούνται και πού ωριμάζουν τα Τ-λεμφοκύτταρα;
35. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται τα Τ-λεμφοκύτταρα και ποιος ο ρόλος τους;
36. Πού διαφοροποιούνται και πού ωριμάζουν τα Β-λεμφοκύτταρα;
37. Από ποια κύτταρα παράγονται τα αντισώματα;
38. Ποιος είναι ο ρόλος των Β-λεμφοκυττάρων;
39. Ποιες είναι κατηγορίες των Β-λεμφοκυττάρων και ποιος ο ρόλος τους;
40. Από τι αποτελείται το μόριο του αντισώματος;
41. Τι ονομάζονται ελαφριές και τι βαριές αλυσίδες;
42. Τι ονομάζεται μεταβλητή και τι σταθερή περιοχή του αντισώματος;
43. Ποιο είναι το αποτέλεσμα της σύνδεσης αντιγόνου – αντισώματος;
44. Σε τι διακρίνεται η ανοσοβιολογική απόκριση;

45. Πώς ενεργοποιείται η πρωτογενής ανοσοβιολογική απόκριση και ποια στάδια περιλαμβάνει;
46. Να περιγράψετε το στάδιο της ενεργοποίησης των βοηθητικών T-λεμφοκυττάρων.
47. Ποια κύτταρα ονομάζονται αντιγονοπαρουσιαστικά;
48. Τι είναι το αντιγόνο ιστοσυμβατότητας;
49. Να περιγράψετε το στάδιο της ενεργοποίησης των B-λεμφοκυττάρων.
50. Τι ονομάζεται χυμική ανοσία;
51. Να περιγράψετε το στάδιο της ενεργοποίησης των T-λεμφοκυττάρων.
52. Τι ονομάζεται κυτταρική ανοσία;
53. Να περιγράψετε το στάδιο του τερματισμού της ανοσοβιολογικής απόκρισης;
54. Πότε ενεργοποιείται η δευτερογενής ανοσοβιολογική απόκριση; Τι συμβαίνει στην περίπτωση αυτή;
55. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνεται η ανοσία;
56. Πώς μπορεί να ενεργοποιηθεί ο οργανισμός στην ενεργητική ανοσία;
57. Τι περιέχει ένα εμβόλιο;
58. Πώς προκαλείται η παθητική ανοσία;
59. Τι περιέχει ένας ορός;
60. Γιατί η διάρκεια της παθητικής ανοσίας είναι παροδική;
61. Τι ονομάζεται ανοσολογική ανεπάρκεια;
62. Πώς προήλθε ο ιός του AIDS;
63. Σε ποιους ιούς ανήκει ο HIV;
64. Τι είδους γενετικό υλικό έχει ο HIV;
65. Τι είναι η αντίστροφη μεταγραφάση;
66. Ποια είναι η δομή του HIV;
67. Ποια κύτταρα προσβάλλει ο HIV και γιατί;
68. Που ανιχνεύεται ο HIV στον άνθρωπο;
69. Πώς μπορεί να μεταδοθεί ο HIV;
70. Με ποιους τρόπους δεν έχει αποδειχθεί μετάδοση του HIV;
71. Ποιες προφυλάξεις πρέπει να παίρνει ο άνθρωπος, για να περιοριστεί η μετάδοση του HIV;
72. Πώς γίνεται η διάγνωση του AIDS;
73. Να περιγράψετε τα στάδια του AIDS;
74. Σε πόσο χρόνο μετά τη μόλυνση μπορεί να γίνει διάγνωση του HIV;
75. Τι σημαίνει ότι ένας άνθρωπος είναι φορέας του HIV;
76. Μπορεί ένας φορέας του HIV να μεταδώσει την ασθένεια;
77. Για πόσο χρόνο ένας άνθρωπος μπορεί να παραμείνει φορέας του HIV;
78. Ποια είναι η τυπική συμπτωματολογία του AIDS;
79. Πώς αντιμετωπίζεται σήμερα το AIDS;
80. Τι πρόβλημα υπάρχει σχετικά με την παρασκευή εμβολίου κατά του AIDS;
81. Ποια είναι η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του AIDS;
82. Ποια κοινωνικά προβλήματα σχετίζονται με το AIDS;

2. ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Τι μελετά η Οικολογία;

2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

1. Τι είναι το οικοσύστημα;
2. Ποιοι είναι οι βιοτικοί και ποιοι οι αβιοτικοί παράγοντες μιας περιοχής; Να αναφέρετε παραδείγματα.
3. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται οι οργανισμοί ενός οικοσυστήματος ανάλογα με τον τρόπο που εξασφαλίζουν την τροφή τους;
4. Ποιοι οργανισμοί ονομάζονται παραγωγοί (ή αυτότροφοι); Να αναφέρετε παραδείγματα.
5. Ποιοι οργανισμοί ονομάζονται ετερότροφοι;
6. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται οι ετερότροφοι οργανισμοί;
7. Ποιοι οργανισμοί ονομάζονται καταναλωτές και σε τι διακρίνονται;
8. Ποιοι οργανισμοί ονομάζονται αποικοδομητές;
9. Τι ονομάζεται πληθυσμός, βιοκοινότητα και βιότοπος;
10. Πείτε ένα παράδειγμα που να δείχνει τη συνεχή αλληλεπίδραση βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων ενός οικοσυστήματος.
11. Ποια οικοσυστήματα ονομάζονται αυτότροφα και ποια ετερότροφα;
12. Τι είδους οικοσύστημα είναι μια πόλη;
13. Ποιες είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις για τη διατήρηση των οικοσυστημάτων;
14. Από ποιον καθορίζεται το μέγεθος και τα όρια ενός οικοσυστήματος;
15. Τι είναι η βιόσφαιρα;
16. Ποιο είναι το πιο μεγάλο οικοσύστημα;
17. Τι προσφέρουν στο οικοσύστημα οι μηχανισμοί αυτορρύθμισης που διαθέτει; Δώστε ένα παράδειγμα.
18. Τι σημαίνει ο όρος «ποικιλότητα» σε ένα οικοσύστημα και τι σχέση έχει με την ισορροπία του; Πείτε ένα παράδειγμα.

2.2 ΡΟΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1. Τι είδους τροφικές σχέσεις υπάρχουν ανάμεσα στους οργανισμούς;
2. Τι απεικονίζουν οι τροφικές αλυσίδες και τι τα τροφικά πλέγματα;
3. Τι είναι οι τροφικές αλυσίδες;
4. Τι είναι τα τροφικά πλέγματα;
5. Οι τροφικές αλυσίδες ή τα τροφικά πλέγματα απεικονίζουν πιο ρεαλιστικά την πραγματικότητα;
6. Τι πληροφορίες μπορούμε να αντλήσουμε μελετώντας ένα τροφικό πλέγμα;
7. Τι απεικονίζουν οι τροφικές πυραμίδες;
8. Τι περιλαμβάνει κάθε τροφικό επίπεδο μιας τροφικής πυραμίδας;
9. Τι είναι η βιομάζα;
10. Τι είδη τροφικών πυραμίδων υπάρχουν;

11. Ποιοι οργανισμοί απεικονίζονται πάντα στο πρώτο τροφικό επίπεδο;
12. Πόσο % της ενέργειας ενός τροφικού επιπέδου περνάει στο επόμενο και γιατί;
13. Τι σχέση υπάρχει ανάμεσα στην ενέργεια και στη βιομάζα των διαφόρων τροφικών επιπέδων;
14. Τι σχέση υπάρχει ανάμεσα στους πληθυσμούς των διαφόρων τροφικών επιπέδων;
15. Τι μορφή μπορεί να έχει μια τροφική πυραμίδα πληθυσμού;
16. Γιατί η κατάταξη των οργανισμών στα διάφορα τροφικά επίπεδα δεν είναι πάντοτε εύκολη;

2.3 ΒΙΟΓΕΩΧΗΜΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ

1. Πώς ρέει η ενέργεια μέσα στα οικοσυστήματα;
2. Πώς ρέει η ύλη μέσα στα οικοσυστήματα;
3. Γιατί η διαθέσιμη ύλη στη βιόσφαιρα είναι περιορισμένη; Πώς επηρεάζει αυτό τον τρόπο κυκλοφορίας των χημικών ενώσεων;
4. Τι ονομάζονται βιοχημικοί κύκλοι;
5. Να περιγράψετε τον κύκλο του άνθρακα.
6. Πώς εισέρχεται ο άνθρακας στα οικοσυστήματα;
7. Από ποιες διαδικασίες παράγεται διοξείδιο του άνθρακα που επιστρέφει στην ατμόσφαιρα;
8. Τι είναι η φωτοσύνθεση και πως συμβάλλει στον κύκλο του άνθρακα;
9. Τι είναι η κυτταρική αναπνοή και πως συμβάλλει στον κύκλο του άνθρακα;
10. Πώς συμμετέχουν οι παραγωγοί, οι καταναλωτές και οι αποικοδομητές στον κύκλο του άνθρακα;
11. Πως παρεμβαίνει ο άνθρωπος στον κύκλο του άνθρακα;
12. Ποια είναι η σημασία του αζώτου για τη ζωή;
13. Τι είναι η αζωτοδέσμευση και ποια η σημασία της;
14. Σε τι διακρίνεται η αζωτοδέσμευση;
15. Να περιγράψετε την ατμοσφαιρική αζωτοδέσμευση.
16. Να περιγράψετε την βιολογική αζωτοδέσμευση.
17. Τι είναι τα ψυχανθή;
18. Τι είναι τα αζωτοδεσμευτικά βακτήρια και που ζουν;
19. Με ποια μορφή προσλαμβάνουν το άζωτο τα φυτά;
20. Πώς το άζωτο που υπάρχει στα ζώα και στα φυτά επιστρέφει στο έδαφος;
21. Ποια είναι η συμβολή των αποικοδομητών στον κύκλο του αζώτου;
22. Τι είναι τα νιτροποιητικά βακτήρια;
23. Τι είναι τα απονιτροποιητικά βακτήρια;
24. Πώς παρεμβαίνει ο άνθρωπος στον κύκλο του αζώτου;
25. Από τι προκαλείται ο ευτροφισμός;
26. Τι είναι η αμειψισπορά;
27. Πώς συμβάλει η χρήση κοπριάς και η αμειψισπορά στη χρήση χημικών λιπασμάτων;
28. Ποια είναι η σημασία του νερού για τη ζωή;
29. Σε ποιες διαδικασίες στηρίζεται κυρίως η κυκλοφορία του νερού;
30. Τι ονομάζεται εξάτμιση, επιδερμική εξάτμιση και διαπνοή;
31. Ποια είναι η συμβολή της διαπνοής στους βιογεωχημικούς κύκλους;
32. Τι είναι οι κατακρημνίσεις και ποιος ο ρόλος τους στον κύκλο του νερού;

33. Ποιες διαδικασίες περιλαμβάνει η ανταλλαγή του νερού μεταξύ των ωκεανών και της ατμόσφαιρας;
34. Ποιες είναι οι πιθανές πορείες του νερού στην ξηρά;
35. Ποιος είναι ο ρόλος των φυτών στην απορρόφηση του νερού από το έδαφος;
36. Ποιος είναι ο ρόλος των φυτών στον κύκλο του νερού;
37. Για πιο λόγο τα δέλτα των ποταμών εμφανίζουν πολύ υψηλή παραγωγικότητα;

2.4 Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

1. Πού βρίσκονται τα ερημικά οικοσυστήματα;
2. Για ποιους λόγους ένα οικοσύστημα μπορεί να ερημοποιηθεί;
3. Ποιες παράγοντες ευνοούν την εκδήλωση φωτιάς στα μεσογειακά οικοσυστήματα;
4. Σε πόσα χρόνια μετά τη φωτιά μπορούν να ανακάμψουν τα μεσογειακά οικοσυστήματα;
5. Ποιοι μηχανισμοί αναγέννησης μετά τη φωτιά υπάρχουν στα μεσογειακά οικοσυστήματα και πότε αυτοί δεν επιτυγχάνουν;
6. Να αναφέρετε μια συνέπεια της φωτιάς στα μεσογειακά οικοσυστήματα.
7. Τι είναι η ρύπανση;
8. Τι περιλαμβάνεται στους ρύπους;
9. Τι αποτελεί κριτήριο για την απειλή που συνιστά ένας ρύπος για το περιβάλλον;
10. Σε τι διακρίνεται η ρύπανση;
11. Πότε ξεκίνησε η ατμοσφαιρική ρύπανση, πότε άρχισε να αυξάνεται και πότε επιδεινώθηκε;
12. Ποια είναι τα σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα που οφείλονται στην ατμοσφαιρική ρύπανση;
13. Ποιος μηχανισμός εξασφαλίζει την ήπια μέση θερμοκρασία στη Γη που είναι ευνοϊκή για τη ζωή;
14. Ποια είναι τα αίτια του φαινομένου του θερμοκηπίου;
15. Ποιες είναι οι συνέπειες του φαινομένου του θερμοκηπίου;
16. Τι θα πρέπει να γίνει για να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο του θερμοκηπίου;
17. Που οφείλει την ονομασία του το φαινόμενο του θερμοκηπίου;
18. Ποιες συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη του φωτοχημικού νέφους;
19. Τι είναι οι πρωτογενείς ρύποι; Να αναφέρετε παραδείγματα. Ποιες είναι οι συνέπειές τους;
20. Τι είναι οι δευτερογενείς ρύποι; Να αναφέρετε παραδείγματα. Ποιες είναι οι συνέπειές τους;
21. Πότε το όζον είναι βλαβερό και πότε είναι χρήσιμο για τη ζωή;
22. Ποιες είναι οι συνέπειες της υπεριώδους ακτινοβολίας;
23. Που οφείλεται η βαθμιαία εξασθένηση της στιβάδας του όζοντος;
24. Τι είναι οι χλωροφθοράνθρακες;
25. Πώς αντιμετωπίζεται η εξασθένηση της στιβάδας του όζοντος;
26. Ποια είναι η προέλευση του θειώδους και του νιτρικού οξέος της ατμόσφαιρας;
27. Ποιο είναι το φυσιολογικό pH της βροχής;
28. Πότε η βροχή γίνεται όξινη;
29. Ποιες είναι οι συνέπειες της όξινης βροχής;
30. Τι είναι η ρύπανση του νερού;

31. Πότε ξεκίνησε και πότε επιδεινώθηκε η ρύπανση των υδάτων;
32. Από πού ξεκινά, στις περισσότερες περιπτώσεις, η ρύπανση του νερού;
33. Πού οφείλεται και τι προκαλεί η αύξηση της θερμοκρασίας του νερού;
34. Τι περιέχουν τα αστικά λύματα που καταλήγουν στα υδάτινα οικοσυστήματα;
35. Ποιες διαταραχές προκαλούν στα υδάτινα οικοσυστήματα τα αστικά λύματα;
36. Τι είναι ο ευτροφισμός, πού οφείλεται και ποιες είναι οι συνέπειές του;
37. Τι περιέχεται στα βιομηχανικά λύματα που καταλήγουν στα υδάτινα οικοσυστήματα και ποιες οι συνέπειές τους;
38. Ποιοι είναι οι πιο τοξικοί ρυπαντές στη βιόσφαιρα; Ποιο είναι το κοινό στοιχείο της επίδρασής τους στο περιβάλλον;
39. Ποιες είναι οι συνέπειες από τη ρύπανση με DDT;
40. Τι ονομάζεται βιοσυσσώρευση;
41. Σήμερα υπάρχει αυξημένη συγκέντρωση DDT μόνο στις περιοχές που είχε χρησιμοποιηθεί συστηματικά;

3 ΕΞΕΛΙΞΗ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Για ποιους λόγους άργησε να γίνει αποδεκτή η θεωρία της εξέλιξης, όπως διατυπώθηκε από το Δαρβίνο;
2. Σε τι διαφοροποιήθηκε ο Δαρβίνος από άλλους που είχαν υποστηρίξει τη θεωρία της εξέλιξης;
3. Είναι αποδεκτή από την επιστημονική κοινότητα η θεωρία της εξέλιξης;
4. Για ποιο λόγο μελετάμε τη θεωρία της εξέλιξης
5. Γιατί οι επιστήμονες επιμένουν να κατατάσσουν τους οργανισμούς σε ομάδες; Τι αντανακλά η ταξινόμηση των οργανισμών;
6. Πώς κατατάσσονται οι οργανισμοί;
7. Τι είναι ο πληθυσμός
8. Τι περιλαμβάνει το είδος;
9. Για πιο λόγο το είδος αποτελεί τη θεμελιώδη μονάδα ταξινόμησης;
10. Τι είναι το μειξιολογικό κριτήριο και σε ποιους οργανισμούς μπορεί να εφαρμοστεί;
11. Τι είναι το τυπολογικό κριτήριο και σε ποιους οργανισμούς μπορεί να εφαρμοστεί;
12. Να αναφέρετε με τη σειρά, ξεκινώντας από το είδος, τις ταξινομικές βαθμίδες που γνωρίζετε.
13. Ποια σχέση έχει η τοποθέτηση των ειδών σε διαφορετικές ταξινομικές βαθμίδες με την εξέλιξή τους;
14. Ποιος είναι ο πρώτος που υποστήριξε με επιστημονικά επιχειρήματα ότι τα είδη μεταβάλλονται;
15. Να αναφέρετε τα κυριότερα σημεία της εξελικτικής θεωρίας του Λαμάρκ.
16. Τι εννοούσε ο Λαμάρκ με τους όρους: «νοητή φυσική κλίμακα», «εσωτερική δύναμη», «αρχή της χρήσης και της αχρησίας»;
17. Τι πίστευε ο Λαμάρκ σχετικά με τα επίκτητα χαρακτηριστικά; Ισχύει η άποψή του;
18. Τι οδήγησε το Δαρβίνο στην ιδέα ότι τα είδη μεταβάλλονται;
19. Γιατί ο Δαρβίνος δίσταζε να δημοσιεύσει τη θεωρία του;
20. Τι υποστηρίζει η θεωρία της φυσικής επιλογής;
21. Τι είναι η φυσική επιλογή;
22. Πού δρα η φυσική επιλογή;
23. Γιατί μονάδα της εξέλιξης είναι ο πληθυσμός και όχι το άτομο;
24. Γιατί η δράση της φυσικής επιλογής είναι χρονικά και τοπικά προσδιορισμένη;
25. Τι είναι η *Biston betularia*;
26. Τι είναι ο βιομηχανικός μελανισμός;
27. Πώς εξηγείται το φαινόμενο του βιομηχανικού μελανισμού;
28. Οι πεταλούδες ανέπτυξαν ένα γνώρισμα που δεν το είχαν πριν για να ανταποκριθούν στη μεταβολή του περιβάλλοντος. Είναι σωστή αυτή η αντίληψη;
29. Πώς ερμηνεύεται σύμφωνα με τη θεωρία του Λαμάρκ και πώς σύμφωνα με τη θεωρία του Δαρβίνου η εμφάνιση ψηλού λαιμού στις καμηλοπαρδάλεις;